

butlletí de
l'associació de pares
de nens sords de
Catalunya

abril de 1997
número 5
preu de compra voluntària
200 pts

Sumari

EDITORIAL Unes altres Jornades	3
ENTREVISTA a Cesar Coll	4
ACTUALITAT	6
Historia de una decepció	6
Programa II Jornades Educació bilingüe en el niño sordo	8
REPORTATGE	10
Un sábado en el Pati Llimona	10
Comunicar	12
Les xifres. Els tiets	13
Les iaïes. A S. Andreu	14
Aprender a hablarnos	15
L'ESPAI DEDINS	16
Un grano de arena	16
La nostra filla va neixer oient	17
OPINIÓ	18
Entrenar la ment	18
Sentir amb el ulls	12
Cine y teatro. Llibres	21
Cartes a l'Espai	22
Publicaciones de Apanse	22

M.C.

II JORNADES D'EDUCACIÓ BILINGÜE PER AL NEN SORD

¡BASTA DE RUIDOS!

OIGA CON CLARIDAD LA PALABRA EN AMBIENTES RUIDOSOS

- Toda la gama de audífonos intras, profundos, digitales...
- Estudio gratuito y personalizado de su problema auditivo.
- Equipos técnicos especializados en audiometría infantil.
- Reparación en el acto, pilas y accesorios.
- Revisiones gratuitas durante 5 años.
- Laringófono electrónico MACVOZ

EL PRIMER AUDÍFONO DIGITAL DEL MUNDO

- Cinco años de investigación lo han hecho posible
- Es la revolución, el futuro.
- Proporciona al sordo un mundo nuevo inaccesible con el audífono convencional
- Totalmente automático y digital
- Oiga el ruido sin molestias
- Entienda todas las palabras

Venga a probarlo se convencerá

CASPE 50-52 ENTLO. 2ª.- BARCELONA

LLÁMENOS SIN COMPROMISO A LOS TELÉFONOS 302 13 29 - 302 16 34

BAR - RESTAURANTE

Venus

☎ 777.66.42

C/ RAL 38 - 08292 ESPARREGUERA (BARCELONA)
(A 50m del Teatro La Passió)

- ALMUERZOS
- MENU DIARIO
- CONVENCIONES
- FIESTAS PRIVADAS
- BANQUETES EN GENERAL
- LOCAL CLIMATIZADO
- SERVICIO PROFESIONAL
- TERRAZA DE VERANO

Aquest butlletí està editat
per l'Associació de Pares de
Nens Sords de Catalunya
APANSCE

Podeu contactar amb
l'associació tots els segons
divendres de mes al Pati
Llimona carrer Regomir nº
3 de Barcelona
a les 20 h., o durant els
actes que APANSCE
organitza.
També es pot fer a través
del fax al
93410 92 09

Correspondència
c/ Palomar, 12-14 1.1
08030 Barcelona

Podeu enviar articles i
opinions per la revista
L'Espai a aquesta adreça i
fax.

Han col·laborat en
aquest número
M. Aderús
Jordi Aymerich
Josep Bertrana
Pere Canteny
Rosabel Canteny
Marta Capdevila
Anna Casanovas
Celia Castañeda
Maribel Garrido
Marc Isern
Conxita Leal
Celia Matas
Jordi Manuel
Pepita Monterde
Neus Pájaro
Pilar Rodríguez
Antonio S. Carrillo
Alfons Sort
José M. Sulleiro
C. Tort i Gual
Xavier Vegas
Rogeli Vilà

Portada
Marta Capdevila
Impressió
MultiCopy Gràfic
Dipòsit Legal:
B-21.789/98

EDITORIAL

L'Espai

Unes altres jornades

En aquesta nova edició, les Jornades d'Ensenyament Bilingüe per al nen sord són una ocasió per a compartir alegries i inquietuds davant els nous reptes que apareixen a mida que avancem.

Hi ha professionals que ens diuen que els nens sords profunds de 7 anys tenen el nivell que fa uns anys aconseguien els de 15 anys, i que segueixen la classe amb normalitat. Però per sobre de tot, ens entenem amb els nostres fills, ens expliquen el què fan, podem matisar quan diem "no, això no"; els veiem il·lusionats d'anar a l'escola, a l'esplai, a trobar-se amb els seus amics sords i oïdors.

Les quatre escoles bilingües que hi ha a Catalunya tenen un creixement molt important de matriculacions. En molt pocs anys han demostrat la necessitat i els beneficis de l'educació bilingüe. Els professionals involucrats, que troben temps per assistir als cursos de llengua de signes i que s'han de formar de manera força autodidacta, sempre tenen una paraula d'ànim davant de l'esforç dels nens i dels pares. Un cop més els hi volem fer saber tot el nostre suport i agraïment.

APANSCE ha fet moltes coses aquest any. N'hi ha dos de les que n'estem especialment orgullosos.

Els cursos de LSC per a famílies, amb financiació de la Comunitat Europea, estan sent aprofitats per més de 200 familiars de nens sords i han requerit del treball remunerat de més de 10 professionals sords. És una necessitat social evident, de molt baix cost, que hem pogut resoldre perquè hem trobat una administració, l'Europea, que ens ho ha facilitat.

Aquestes jornades, l'assistència a les quals ens ha sorprès un altre any. Hem volgut portar experiències més avançades i obrir-les més al que s'està fent a la resta d'Espanya. Les demandes d'informació ens han vingut absolutament de tot arreu. Aquest cop el tema central han de ser els problemes educatius quotidians que troben els ensenyants davant d'un grup de nens amb presència de la llengua de signes. Voldríem també que les properes edicions d'aquesta reflexió la fessin les administracions pertinents.

Darrerament s'ha dit que una bona part del fracàs escolar és degut a la falta d'implicació dels pares en l'educació dels seus fills. A nosaltres ens agradaria no haver de gastar energies i buscar diners per organitzar projectes necessaris i evidents que l'Administració ha d'oferir com ho fa en altres situacions. Els pares voldríem tenir totes les tardes per jugar amb els nostres nens i poder participar amb tota la responsabilitat i intensitat a les jornades o els cursos de llengua de signes que ens organitzessin les administracions responsables.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

Entrevista a César Coll

César Coll és conseller delegat de l'Institut municipal d'Educació de Barcelona, va ser un dels pares de la Reforma Educativa, assessor del primer Departament d'Ensenyament i del Ministerio de Educación, on va ser director general de Renovació Pedagògica fins l'any 95. Però ell diu que la seva professió és fer de catedràtic de psicologia de l'educació de la Universitat de Barcelona. En aquesta entrevista ens parla de la reforma, de la diferència, de l'educació i de la ciutat.

La Reforma té com un dels objectius integrar la diferència. Com es va enfocar en els seus inicis?

Integrar la diferència no era un dels trets de la Reforma: És el principi fonamental. El Marc Curricular del que es va partir té el seu origen en la solució que es va iniciar a Catalunya de currículum prou flexible per donar cabuda a tots els nens, a totes les diferències. Perquè tots els nens son diferents.

Què és un currículum?

Quan parlem de currículum no parlem només de continguts i d'objectius. S'ha d'entendre com el conjunt d'experiències educatives que es posen a l'abast dels alumnes per afavorir el seu desenvolupament i la seva socialització. Aquí hi entra el tipus d'organització de centre, la modalitat les *ratios*. Això s'ha de garantir a tot l'alumnat.

La Reforma Educativa vol que es pugui adaptar a totes les necessitats de tots els nens des de les més ordinàries fins a les més especials. La reforma contempla la diferència no com un element per "atendre al costat de" sinó com un element que configura l'essència del que és la tasca educativa i del que ha de ser el sistema educatiu. Això ha permès tractar les necessitats educatives

especials com el punt extrem d'un *continuum* en el que tots els nens tenen necessitats educatives individuals. El que passa és que en alguns casos aquestes necessitats poden ser satisfetes amb allò que es preveu amb caràcter general i algunes altres necessiten actuacions diferenciades.

Però com es fa en cada cas?

Aquest plantejament no es va fer prenent en consideració especificitats diferenciades o, dient -ho en positiu, es va dissenyar un model en que es tenien en compte totes les especificitats, que permet que els centres i els professors puguin fer l'adaptació més adient per donar sentit al model siguin quines siguin les necessitats. Una bona interpretació de la Reforma no significa un mateix currículum per a tothom

Donant les mateixes oportunitats a tothom?

Donant les mateixes oportunitats a tothom. El problema no està en el currículum moltes vegades, sinó en els mitjans d'accés al currículum.

En el cas dels nens sords i per exemple dels nens marroquins els "mitjans d'accés al currículum" pot ser la llengua?

Si. S'ha de mirar quin treball s'ha de fer per posar els continguts a l'abast d'aquests alumnes.

La Reforma no està tancada, no hi ha cap solució definitiva. Quan es va iniciar no es sabia què passaria. Com preveu la Reforma adaptar-se a aquesta evolució?

No només ho preveu. Està dissenyada de tal manera que es va partir del fet que no es sabia què passava. Les respostes s'havien d'anar donant en funció de les característiques dels alumnes. No és un currículum per sords, un per cecs, un per... Això és el que hi havia abans, currículums tancats en funció de les característiques dels alumnes. Es tancaven les possibilitats de modificació del currículum. Aquesta opció es va rebutjar. Es tractava de fer un model que permetés i autoritzés, que obligués inclús, a fer les adaptacions necessàries en cada cas, perquè cada nen arribi al màxim del que es pot desenvolupar. La Reforma no té una opció per cap grup d'alumnes

Qui recull i avalua les experiències que es van adquirint? Encara que al seu inici la reforma fos molt oberta es deuria començar d'alguna manera i deu haver anat evolucionant.

Això no té tant a veure amb la reforma com amb el model d'integració que és anterior. A Madrid es va posar en marxa un pla experimental a l'inici dels anys 80 del que es va fer un seguiment durant uns tres anys, publicat pel Centro Nacional de Recursos. A partir d'aquestes dades es va proposar la generalització del model d'integració al territori del Ministerio. Aquí a Catalunya més o menys en la

mateixa època es va iniciar un model d'integració, no experimental sinó generalitzat des d'un principi de forma jo diria que més arriscada o més valenta, depèn. La Reforma va aprofitar aquestes experiències.

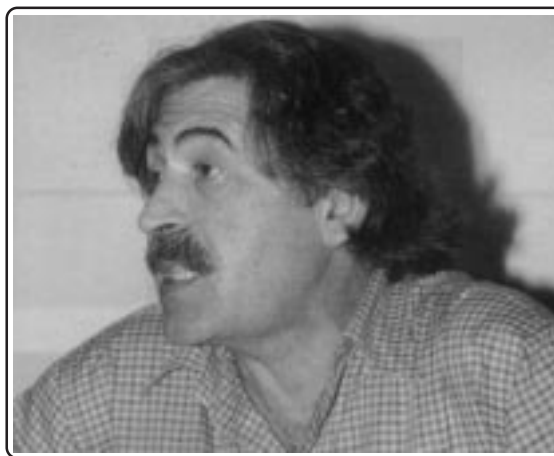
Els pares que hem arribat a l'educació dels nostres fills uns anys més tard i que tenim fills sords, pensem que la integració feia falta i era necessària. Però ahora creiem que hi ha hagut molta inèrcia i falta de decisions a l'hora de prendre mides davant del no acompliment dels objectius de la integració. En molts casos ha significat un cost massa alt per a molts nens.

No conec dades objectives d'estudis a excepció del seguiment que es va fer al territori del Ministerio en un principi. Conec casos aïllats, casos que han anat be, casos que no tan be i casos que han anat francament malament. Però em sembla que un estudi així, sistemàtic, objectiu, prolongat en el temps, que plantegi si s'han d'introduir correccions i quines han de ser, que jo tingui coneixement això no s'ha fet. Una altra cosa es que s'hagin fet estudis puntuals però de forma sistemàtica i global crec que no. I tens raó, fan falta.

En aquell estudi de seguiment vam trobar que en el cas de les necessitats educatives especials associades a discapacitats el problema és que es fa la representació del "nen sord". Molt sovint hi ha més diferències entre un nen sord i un altre nen sord, que entre un nen sord i un nen oïdor. El que pot acabar sent decisiu des del punt de vista de l'escolarització no és la discapacitat sinó les altres variables i això s'hauria d'estudiar.

Fer un seguiment. Estic d'acord en que fa falta.

La integració es un principi irrenunciable vol dir integració social i normalització. S'ha d'intentar donar atenció educativa als alumnes en la situació mes de relativa, entre cometes, normalitat

Els principis d'integració i de normalització son subsidiaris d'un altre principi més alt que és que s'ha d'actuar de tal manera que l'alumne desenvolupi al màxim les seves capacitats.

Però tot això va variant amb els anys. S'ha passat de dir dos nens amb discapacitats per classe a que això no estigui tan clar. Hi ha escoles d'integració preferent. I l'estudi del que parla té més de deu anys.

Cal posar en marxa estudis suficients i rigorosos per matisar com es fa la integració. Que això no vol dir que estigui malament. Jo estic convençut que s'aprèn no només dels adults sinó de tots els companys amb que s'interactua.

El problema no és de les característiques del nen sinó de com s'organitza l'atenció educativa perquè aquest nen desenvolupi les seves capacitats. No soc

fundamentalista dels principis d'integració i normalització.

S'ha de pensar com s'afavoreix més el que un alumne sord es desenvolupi. En un centre ordinari, sol en mig de dos cents nens oïdors? Probablement això no afavoreix el principi de màxim desenvolupament per a la majoria dels nens sords. Hi hauria que veureu-ho. Potser si a aquest nen sol se li posa un intèrpret de llengua de signes i un seguit d'ajudes externes etc.. però no sembla que aquesta sigui una solució factible en molts casos.

Parlem del projecte educatiu de ciutat de l'Ajuntament de Barcelona,

Em sembla una iniciativa realment oportuna perquè pretén una cosa que es molt senzilla de dir i molt difícil de fer que és obrir un espai de reflexió i de debat sobre temes educatius, no només des del punt de vista de l'escola i l'ensenyament reglat sinó de tots els agents implicats. Veure si som capaços de fer aportacions concretes que permetin establir línies d'actuació del que hauria de ser l'educació del ciutadà.

Perquè des de l'Ajuntament?

El sistema educatiu formal no és més que una part del que afecta al ciutadà en la seva socialització. Aquest procés que hem posat en marxa, participatiu, consensuat, obert... és més fàcil des de l'Ajuntament que és més proper als ciutadants. El nostre Departament no es diu d'educa-

ció es diu Departament d'Ensenyament. Això ja diu quins són els seus objectiu i les seves prioritats. L'Administració educativa s'ocupa de l'educació reglada. Però cada dia hi ha altres contextos i situacions com els mitjans de comunicació, la família i la pròpia ciutat, que influeixen en l'educació.

Tots ens hauríem de comprometre que entre tots, associacions, mitjans de comunicació, famílies, i també des de l'administració educativa buscar unes pautes de convivència educativa. i de convivència.

Des de l'Ajuntament estem ben situats perquè no tenim la responsabilitat tan complexa de portar el sistema educatiu formal i en canvi estem a prop dels ciutadans. I també per voluntat política. Estem en una nova era de la informació de la comunicació i del coneixement. Estem davant de nous reptes que demanen noves actituds. Les respostes més progressistes i innovadores amb que encara estem treballant- i algunes encara no s'han posat en marxa- són dels anys 50-60. El món no tenia res a veure amb el món d'avui, on res és només local. Mai hi ha hagut tantes possibilitats d'accés a la informació com ara. Les respostes educatives pel proper segle tenen que tenir noves actituds.

Això vol dir reciclar professionals.

Si però no n'ommes professors. Vol dir reciclar a tots els professionals que directament o indirectament tenen un influència educativa enorme sobre el conjunt de la població que de vegades els mateixos protagonistes descobreixen.

Conxita Leal

Historia de una decepción

En su última asamblea, la Junta Directiva de FIAPAS, la Federación de asociaciones de padres de niños sordos de España, no ha aceptado a APANSCE como miembro. APANSCE nació con el doble objetivo de ayudar a desarrollar las experiencias de educación de niños sordos que incluyan la lengua de signos y establecer una buena relación con las personas sordas adultas.

Nuestros hijos de mayores serán sordos adultos. En Apansce queríamos saber cómo viven ahora los que hace años eran niños, y por el camino hemos descubierto que son un modelo adulto necesario en la educación de nuestros hijos.

Estábamos motivados a mirar qué se hace en otros países y nos llamaron la atención los resultados de las experiencias educativas bilingües que se llevan a cabo en el norte de Europa y en los Estados Unidos, con profesionales sordos y oyentes trabajando en la educación de los niños sordos. Queríamos aprender como conviven nuestros hijos sordos con sus amigos sordos, con sus hermanos y primos y amigos oyentes. Aprender con ellos a vivir en un mundo complejo que compartirán con los que oyen y con los que no oyen.

Apansce nació porque no había ninguna asociación de estas características. Desde el principio nos propusimos sumar y no restar, trabajar junto con otros padres de niños sordos, profesionales y sordos adultos.

El mundo de los sordos es muy pequeño y la única forma de realizar proyectos importantes,

como subtítulo, consideración social y legislativa de los derechos de las personas sordas o mayores recursos para su educación, es presentar un frente común, suficientemente numeroso para ser fuerte.

El panorama de las asociaciones de padres en España no es muy alentador. Que sepamos, desde unas jornadas sobre barreras de comunicación celebradas el año 1992 en Madrid por Fiapas coincidiendo con unos encuentros europeos de padres, no se ha celebrado en España un acto que permita el intercambio y conocimiento entre padres. Varias asociaciones han organizado actos de carácter local, en muchos casos de carácter médico o de reflexión sobre la problemática laboral, pero ninguno de carácter nacional.

Hace un año y medio solicitamos nuestra entrada en Fiapas para poder colaborar con otras asociaciones. Algunos proyectos, como la videoteca subtitulada, que hemos recibido regularmente y agradecemos, nos parecen muy loables.

Para nuestra sorpresa, nuestra solicitud tuvo varias trabas burocráticas. Dos veces, de forma

FIAPAS
FEDERACION ESPAÑOLA
DE ASOCIACIONES DE PADRES
Y AMBOS DE LOS SORDOS.

DECLARADA DE UTILIDAD PÚBLICA

SALIDA

N.º 210

Fecha 30-1-98

Madrid, 30 de enero de 1998

Sra. Dª Conchita Leal
Presidenta
ASOCIACIÓN DE PADRES DE NIÑOS
SORDOS DE CATALUÑA (APANSCE L'ESPAI)
c/ Palomar, 12-14, 1º 1ª
08030 BARCELONA

Estimada Presidenta:

En respuesta a vuestra petición de ingreso en esta Federación, le indico lo siguiente:

La JUNTA DIRECTIVA de FIAPAS en su reunión del pasado 24 de Enero, acordó posponer la decisión a adoptar respecto a la petición de ingreso de la ASOCIACIÓN DE PADRES DE NIÑOS SORDOS DE CATALUÑA L'ESPAI en FIAPAS, hasta que, pasado un tiempo puedan mostrar a través de sus actividades el grado de consolidación de la Asociación.

Confiamos en que entiendan que esta decisión está basada en un criterio de prudencia, al tratarse de una Entidad escindida de otra que actúa en el mismo ámbito autonómico y que forma parte de la Federación.

Para cualquier consulta relacionada con este tema, pueden contactar con Natalia de la Fuente, de 8:00 a 13:30 y de 16:00 a 17:30.

Reciba un cordial saludo,

Fdo. - Mª Eulàlia Gras Isern
Directora Gerente

Inscripción en el Registro Provincial de Asociaciones, N.º N.º 69/24, N.º 2221. C. I. F. G. 28738185

NÚÑEZ DE BALBOA, 3 - 1º INT. - TELEFONO: (91) 576 51 49 - FAX (91) 576 57 46 - VTX (91) 577 12 30 - 28001 MADRID

sucesiva y no simultánea, se nos pidió que modificáramos nuestros estatutos. Lo hicimos, y cuando ya se nos había comunicado que no había problema, recibimos la carta que reproducimos en que se nos niega la admisión. Nos entristece y nos parece un error. Fiapas es una Federación con unos estatutos que cumplir y financiada mayoritariamente con dinero público o de fundaciones, con el argumento de que representa a todos los padres de niños sordos.

El argumento de conflicto de

territorialidad nos parece inadecuado, Fiapas tiene varias asociaciones en varias provincias. La consolidación de nuestra asociación la hemos demostrado en los envíos regulares a Fiapas de todos nuestros materiales y proyectos, incluyendo los 4 números anteriores de nuestra revista l'Espai, información del proyecto "Comunicar en la familia" que nos ha sido aprobado por la CEE con un presupuesto total de 7 millones de pesetas y dos años de duración. También hemos escrito algunas colaboraciones en la revista de Fiapas y una traba-

jadora social de Fiapas asistió el año pasado a la I Jornada sobre experiencias bilingües en la educación del niño sordo que organizó Apansce

Fiapas ahora no representa a todos los padres de niños sordos. Nos gustaría que su Junta Directiva recapacitara.

En Apansce queremos trabajar con todas las asociaciones de Fiapas y tenemos proyectos para compartir; son proyectos no sólo para nuestros hijos sino para todos los niños sordos que quieren aprovecharlos.

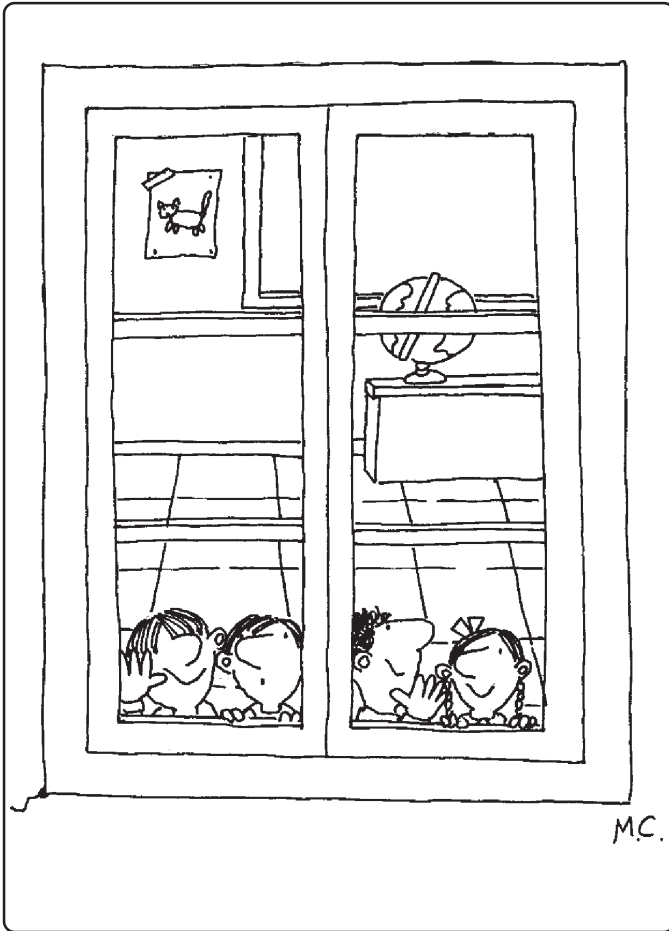
En España hay muchos padres que desean y respetan la lengua de signos para sus hijos y se esfuerzan en tener buenas relaciones con las organizaciones de sordos adultos, amigos con los que tenemos mucho en común.

Queremos trabajar con Fiapas, y queremos también trabajar con las asociaciones que abiertos a la lengua de signos y a la amistad con los sordos adultos están apareciendo en Francia, Italia y Portugal. En el norte de Europa este proceso está ya mucho más avanzado.

Una asociación de padres es en cierta manera una ONG, y al igual que hace veinte años casi sólo existía la Cruz Roja y hoy existen otras entidades como Médicos sin Fronteras, Intermón, Ecosol-Sord o muchas otras, el mundo asociativo de los padres de niños sordos ha de reflejar la pluralidad y todos hemos de ser capaces de encontrar fórmulas para trabajar en proyectos comunes con un único interés, el de nuestros niños sordos.

Junta de Apansce

apansce@mx3.redestb.es

II JORNADAS DE EDUCACIÓN BILINGÜE EN EL NIÑO SORDO

Barcelona 24 y 25 de abril de 1998
Palau del Cinquentenari. Fira de Barcelona

Viernes 24 de Abril

Taller de trabajo para profesionales

16.30 Entrega de documentación

17.00 Presentación *Conxita Leal*. Presidenta de APANSCE

17.15 Experiencias bilingües de la California School for the Deaf.

Brenda Lacosse

Dee Kennedy

17.45 Experiencias bilingües en Dinamarca.

Tove Ravn

18.15 Preguntas. Debate

Sábado 25 de Abril

Jornada para padres y profesionales

8.50 Entrega de documentación

9.00 Bienvenida.

9.15 Inauguración.

Sra. M. Àngels González. Directora General de Ordenación Educativa del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

9.30 Experiencias bilingües en la California School for the Deaf. Estados Unidos.

Brenda Lacosse

Dee Kennedy

10.30 Presentación de los debates del taller.

Carles Llombart

Pilar Alonso

11.00 Pausa

11.30 Experiencias bilingües en Dinamarca.

Tove Ravn

12.30 Mesa redonda. Escuelas bilingües en España. Moderador: Pere Cantenys.

CEE de sords CRAS (Sabadell)

Centre de sords Josep Plà (Barcelona)

CEIPM Tres Pins (Barcelona)

IES Consell de Cent (Barcelona)

Instituto Hispano Americano (Madrid)

Colegio Público de Sordos (Madrid)

13.30 Debate

13.45 Salutació

Sra. Encarna Muñoz. Presidenta de la Federació de Sords de Catalunya

Sr. Gabriel Storch Secretario General de la Confederación Nacional de Sordos de España

14.00 Comida

16.00 Mesa redonda: Papel de los padres y sus asociaciones. Moderador: Alfons Sort.

ABIPANS

ACAPPS

ACVLLS

AICE

APANSCE

FIAPAS

17.30 Pausa

18.00 Materiales educativos, lengua de signos, oral y lectoescritura.

Libros (*Aprenem LSC!! ILLESCAT*)

Videos (*VGB*)

Proyecto diccionario LSC en CD

Revistas (*Infosord*)

Sitios Web (*La Maleta*)

Reconocedor de voz (*Via Voice*)

Zona de exposición de materiales

19.15 Clausura

Sr. Cèsar Coll. Consejero Delegado del Institut Municipal d'Educació del Ayuntamiento de Barcelona.

Domingo 26 de Abril

Jornada festiva

12.00 Centro Cívico del Pati Llimona.

C/ Regomir n. 3, detrás del Ayuntamiento de Barcelona

Contes per a ser vistos. Teatre de Paper.

Contes Populars

Espectáculo infantil con intérprete en lengua de signos .

Aperitivo de despedida en bar cercano.

Esplai

Sábado de 9.00 hasta 14.00 h.

Esplai Gemis para los niños en el mismo recinto del Palacio del Cincuentenario

Brenda Lacosse

Actualmente es la responsable del Departamento de Educación Temprana y Supervisora del Departamento de Comunicación de la California School for the Deaf en Fremont (CSDF). Ha trabajado con niños sordos y adultos durante 24 años. Tiene experiencia como profesora de sordos, audióloga y logopeda. Estuvo en el comité que redactó las bases de la líneas de trabajo de la CSDF. Hace 10 años estuvo durante un año en España en un proyecto sobre niños y adultos sordociegos. Es madre de tres hijos uno de ellos sordo y adoptado.

Deirdre Kennedy

Es licenciada en la Universidad Gallaudet y sorda de tercera generación. Ha sido profesora de Inglés en la California School for the Deaf, durante 21 años. Ha estado activamente involucrada en el movimiento bilingüe y bicultural de la escuela y fue responsable de la puesta en marcha del Deaf Studies Resource Center. Colaboró intensamente en el establecimiento del Marco Curricular para sordos de la CSDF. Es madre de un hijo sordo y considera tanto la Lengua de Signos Americana como el Inglés, imprescindibles para los niños sordos.

Tove Ravn

Ha sido profesora de sordos durante 17 años en la Escuela de Sordos de Copenague. Desde hace 4 años trabaja en el Centre for Sign Language and Sign Supported Communication, que es la Universidad de Dinamarca donde se forman los intérpretes y los profesores de Lengua de Signos. Recientemente ha finalizado una investigación sobre el desarrollo de las competencias en la lectoescritura de los niños sordos.

Un sábado en el Pati Llimona

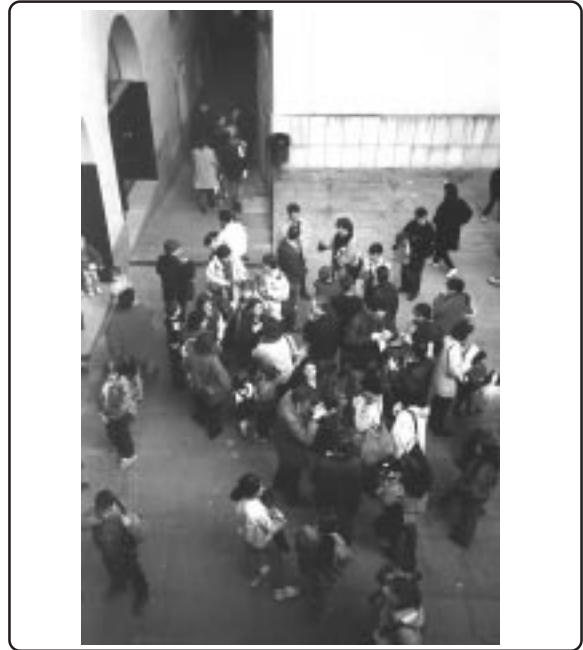
El pasado febrero se iniciaron en el Centre Civic Pati Llimona los algunos de los cursos de lengua de signos para familias de niños sordos. Lo que para nosotros es la pura normalidad cotidiana, puede ser observado de modo distinto por un espectador ajeno. ¿Cómo nos ven desde fuera? Para averiguarlo, le pedimos a un colaborador de la revista que se acercara al Pati Llimona y nos escribiera después su impresión. Este es el relato de su experiencia

El Centre Civic Pati Llimona es un hermoso edificio gótico situado en la Ciutat Vella de Barcelona, a pocos metros de la Plaza de Sant Jaume. Entre sus muros aún se pueden ver restos de una casa romana que, en su día, estuvo adosada a la muralla de la ciudad. En su interior alberga aulas, salones y talleres que sirven para un sinnúmero de actividades cívicas. Y en su patio, recogido y luminoso, pueden coincidir cualquier mañana de sábado los asistentes a unas jornadas de solidaridad con la mujer saharauí con los participantes en un curso de lenguaje de signos para familias de niños sordos. Como, por ejemplo, sucedió el pasado 7 de febrero.

Había que ver cómo se observaban los unos a los otros. Los chiquillos miraban sin recato los llamativos colores de las túnicas saharauí, y las mujeres se fijaban perplejas en aquella gesticulante turba de críos que acababa de irrumpir en el patio como una tromba de vida recién liberada. Nadie parecía esforzarse en disimular su asombro frente a la diferencia ajena.

Ante la sordera, todos los ajenos reaccionamos de modo muy parecido: primero, la perplejidad; después, la constatación de nuestra ignorancia; y, finalmente, el asombro ante la nueva perspectiva del lenguaje que nos abre el mundo del silencio.

Arriba, en las aulas, los familiares de los niños asisten a su primer día de clase de lengua de signos. Muchos han llegado nerviosos, con sonrisa de circunstancias, libros nuevos bajo el brazo, acompañados por sus críos, que se han quedado con un mimo encargado de distraerles en un aula aparte. Mientras los padres conforman un grupo disciplinado que sigue atento las primeras indica-

ciones de los profesores, la chiquillería se transforma pronto en un tropel incontrolable, una auténtica babelia de edades, gestos y lenguajes que hubiera desarbolado toda una armada de mimos. Ante la evidencia de que una cosa es el signo y otra el gesto, el mimo opta pronto por una rendición incondicional y deja que los críos invadan el patio para un largo e imprevisto recreo.

Sentados en círculo ante un profesor sordo, los padres oyentes se esfuerzan en expresarse como jamás lo habían hecho antes: en lengua de signos. Los hay de todas las edades, de todas las culturas, de todo origen y condición social. A cada uno le sobra algo que a otro le falta. Miran con ojos distintos, pero ven el mismo paisaje de dudas, de miedo ante las encrucijadas. Se observan en muchas expresiones las cicatrices que deja el haber tomado en soledad decisiones difíciles sobre lo que más queremos.

Se nota, sin embargo, como el paso del tiempo ha ido asentando la realidad de cada familia. Y esa nueva percepción de la realidad es transmisible de unas familias a otras. El nerviosismo de los padres recién incorporados al lenguaje de signos parece atemperarse ante la mayor serenidad de quie-

nes llevan años en la lucha, de los que ya han recorrido buena parte del camino. Tienen más aplomo, más sentido del humor y una gran perspicacia para reconocer en el gesto ajeno parte del propio pasado de incertidumbres. Sus risas y sus bromas desdramatizan la situación, aunque, a veces, esconden el eco de angustias no muy lejanas.

Cuando las clases terminan, adultos y chiquillos se juntan en el patio. Hay sordos adultos, que sobresalen por la soltura con la que se expresan, por la seguridad y el aplomo con el que se desenvuelven. Se les nota la fuerza de quien ha ganado y perdido docenas de batallas. El espectador ajeno percibe en todos los asistentes una sensación de clan, de grupo cohesionado por la común necesidad de expresarse en un lenguaje distinto. Un clan sólidamente unido por la decisión de emprender el camino que les lleva hasta el corazón y la mente de sus hijos. Padres, hermanos, tíos, abuelos, convencidos de que lo importante es emprender ese camino, tranquilos, al fin, ante la evidencia de que jamás es tarde para ir hacia los suyos.

¿Y los chiquillos? Vivísimos ojos de cachorros que miran, claramente, desde la diferencia, escrutando cada gesto de los adultos. Juegan, alborotan, ríen, discuten, pelean y persiguen una pelota, en silencio. Para ellos, estas luminosas mañanas, con sus padres aprendiendo los signos, serán parte de su memoria. Con estos y otros recuerdos irán creando su propia memoria. Y, si es verdad que sólo existen aquellas historias de amor que pueden ser contadas, es aquí, en el Pati Llimona, donde los niños empiezan a reconocer la substancia de la que está hecho el amor, y aprenden también la forma de contarlo, que, al fin y a al cabo, debe ser la misma cosa.

Pero si hay algunos que inspiran una emoción superior, esos son los abuelos y las abuelas. No hay en su esfuerzo otro objetivo que el de establecer la comunicación con el nieto o la nieta sorda. Aún guardaba para ellos la vida una última sorpresa cuando ya todo parecía colocado en su sitio. Y aquí están: aprendiendo un idioma nuevo para hablar con una sola persona. El espectador se pregunta qué se puede sentir, ya de adulto, al recordar que alguien aprendió un lenguaje entero sólo para hablar con el crío que fuimos.

Al fin, las familias se van retirando. Quedan en el patio voraces palomas picoteando los restos de tanto bocadillo. Queda también el rastro de muchas soledades rotas, de sustos compartidos, de caminos recorridos en compañía. Pero, sobre todo, queda la certeza de que nunca es tarde para hablar, para recuperar la palabra, para perder el miedo, para dejar de ser padres con las manos atadas y el corazón encogido.

Esta normalidad del puro vivir la vida tal y como viene, sin renunciar a nada, por parte de la comunidad sorda aparece ante el espectador ajeno como una verdadera liturgia de la palabra. La diferencia nos parece, entonces, la piedra angular de la riqueza moral. Y el contacto con los sordos nos da el privilegio de una ignorada perspectiva de nosotros mismos. Tal vez los sordos y sus familias no sospechen hasta qué punto admiramos los ajenos su voluntad y capacidad para dar vida a este tipo de actividades, a estos centros cívicos, a estas asociaciones. Ni sepan tampoco cómo nos influye todo lo que hemos descubierto -esta vez, en nuestro silencio- estando junto a ellos.

Al final de la mañana, cuando ya no queda ni rastro de chiquillos ni palomas, el silencio del histórico Pati Llimona pone al espectador frente a la cuestión inesquivable. ¿Y los otros? ¿Dónde están, qué hacen, los otros niños y niñas sordas? ¿Y las familias que viven el conflicto en soledad y lejanía? Al fin y al cabo, los padres y los chiquillos de hoy son unos privilegiados, pero ¿cómo se salvarán ellos si no se salvan los otros también?

José María Sulleiro
jms@mail.ddnet.es

Comunicar

M.C

Vam començar poc a poc. Les vicissituds burocràtiques ens van plantar al mes de novembre i vam començar un curs d'iniciació amb unes poques famílies que s'esperaven des de feia temps.

De seguida van arribar demandes de tot arreu, pares del Maresme, del Panadés, de l'Anoia, del Vallés, del Berguedà, germans petits, germans grans, avis, pares que un cop havien fet un curs, fins i tot tiets.

Una vegada una logopeda ens va trucar: "tinc un nen que necessita llengua de signes". De cop van ser moltes les logopedes que telefonaven de tot Catalunya, totes tenien un nen "que hauria d'aprendre llengua de signes."

Les trucades telefòniques, tant les dels pares com les de les logopedes, eren llargues, ens explicaven situacions viscudes, dures moltes vegades.

La Federació de sords ens va proposar fer un curs amb un grup de joves sords de més de

15 anys que volien aprendre la llengua de signes. Sense preveure-ho a més d'un curs s'ha organitzat un grup d'amics que quan acaben les classes

Els nens petits es troben a l'Espai Gemis, que es va avenir a compartir espai amb nosaltres. Per molts és l'únic contacte amb nens sords com ells. Els nens més grans compaginen les classes de llengua de signes amb el teatre.

La necessitat d'aules creixia i el responsables del Pati Llimona amb santa paciència ens trobaven nous espais, magnífics, al Correu Vell tot just donant la volta a la mansana.

Molts pares venen els dissabtes al matí a xerrar, mentre fem un cafè i anem a munt i avall buscant pissarres ens escoltem i fem amics. Els pares ens ho expliquem, els nens demanen anar al Pati Llimona tot i que el primer dia potser no ho veien gaire clar. La majoria hi pensa tota la setmana.

Pels professors experimentats des de fa anys donant classes també ha estat una experiència. Donar un curs a un grup d'avis ha estat una novetat. Però també ho ha estat tenir un grup de 22 nens de 10 a 14 anys en que hi havia 8 oïdors que sabien una mica molt o gens de LS, uns quants sords que no havien vist mai cap signe, alguns dels sords havien après català, altres castellà, algun no havia après gairebé res.

Tot i haver començat 11 cursos, fins ara cada dissabte al matí han continuat arribant una o dos famílies noves. No sempre els podem posar en llista d'espera. Un cop presa la decisió la urgència és gran.

Quinze dies més tard els nous alumnes es converteixen en veterans i aculleen als pares nous que arriben.

L'any que vé hi tornarem.

Conxita Leal

Las cifras del proyecto "Comunicar"

11 cursos de lengua de signos en el curso 97/98

1 casal infantil en el Zoo de Barcelona

212 personas inscritas en los cursos de

92 familias de niños sordos

50 inscritos son niños y jóvenes sordos

25 abuelas y abuelos en los distintos cursos

35 niños menores de 10 años, sordos y oyentes acuden al Esplai Gemis los sábados por la mañana mientras los padres asisten a los cursos.

10 personas sordas y 3 oyentes contratados

8.480 horas de clase recibidas

7.000.000 de pts de presupuesto para dos años.

100 libros y 115 vídeos de aprendizaje de lengua de signos

La mayoría de los cursos se dan en el Centre Cívic Pati Llimona i Correu Vell de l'Ajuntament de Barcelona.

Hay también cursos en Sabadell, Sant Andreu, Arenys de Mar y Sant Sadurní d'Anoia.

Els tiets

El passat de gener va començar a Arenys de Mar un curs d'iniciació a la llengua de signes organitzat per Apanisce amb l'objectiu de millorar la comunicació entre els nens sords i la seva família. En Pere, el meu nebot sord de 6 anys, ha estat qui m'ha portat a interessar-me i conèixer la llengua de signes.

Els seus pares, el meu germà i la meva cunyada, ja fa uns anys que la van assumint i meravella veure con ha augmentat la comunicació entre ells. També l'àvia, la meva mare, hi està treballant.

La rapidesa i la il·lusió amb que l'aprèn el meu nebot em va fer

veure la importància que aquesta llengua té per un nen sord i la millora que pot portar en la comunicació de tots plegats o al menys fins que arribi a aconseguir seguretat en el llenguatge oral.

Davant la oportunitat que se'm presentava de poder aprendre LSC a la mateixa localitat on visc, juntament amb altres familiars motivats, no vaig dubtar ni un instant a inscriure'm. Ara temps després d'haver iniciat el curs voldria deixar testimoni d'aquesta experiència que qualifico de molt positiva.

A la primera sessió, tot i trobar-la molt interessant i amena, la

sorpresa i l'admiració ens va envair. La quantitat d'informació i signes que havia de retenir em sobtaven. Posteriorment tots aquells signes que semblaven d'allò més singulars ara em resulten corrents i familiars i a mesura que m'hi vaig endinsant em van captivant.

El grup de la classe també és interessant i les sessions no són gens austeres ni feixugues, ans al contrari constantment descobrim els signes d'una manera àgil i divertida.

Conscient del molt que encara em resta per aprendre, em complau conèixer ja alguns signes que em permetran mantenir una més plena comunicació amb el meu nebot. També serà una ajuda per relacionar-me amb altres persones sordes, que freqüentarem pel fet de comptar amb un component a la família amb aquest handicap. Intento transmetre els coneixements adquirits a classe al meu marit i als meus fills, encara que són molt petits però ja s'hi interessen. Aquí apunto que convindria un taller de signes a Arenys per nens petits, germans i cosins. Així podríem gaudir d'una comunicació molt més àmplia a tota la família.

Per acabar voldria felicitar a Apanisce i als col·laboradors per aquest projecte. Sense l'associació no hi hauria hagut projecte, sense projecte els grups de familiars no comptaríem amb aquest curs i hauria estat molt més difícil fer aquesta iniciació als signes. Tal vegada per a molts impossible. Apanisce, felicitats! La importància de la vostra tasca és evident cobrint buits que amb tota seguretat l'Administració hauria d'omplir.

Rosabel Cantenys i Montsant.

Les iaies

Cuando me dijeron que a mi nieta la llevarían a un colegio y aprendería signos, no os podeis imaginar el disgusto tan grande que tuve. Tengo que decir, que la hija de una íntima amiga tampoco oye y la educaron sin aprender signos, habla muy bien. Así que con esta experiencia, ya lo podeis imaginar. Ahora ha pasado casi un año, veo a la niña tan feliz, comprende todo y sus grandes conversaciones con signos y hablando... Así que no sólo he cambiado de parecer, sino que mi marido y yo hemos empezado las clases en lengua de signos, estamos contentos. Somos varios matrimonios de abuelos. Además, la profesora, la Sra. Inma Codorniu, nos lo hace ameno y todos vamos encantados.

Celia Castañeda

Soc una àvia que assisteix a les classes de llengua de signes que s'han iniciat a principis d'aquest any, i haig de dir que estic molt contenta de poder-hi prendre part. Encara que és un xic difícil (cal

tenir en compte que soc una persona gran i em costa més captar qualsevol ensenyament nou) vaig fent els meus progressos en l'aprenentatge d'aquesta llengua.

Totes les dificultats que tinc per aprendre cada signe, queden sobradament compensades per l'alegria i la joia que em va donar el somriure de sorpresa i admiració que em va fer la meva neta el primer dia que li vaig parlar. No ho oblidaré mai. I en els moments que em costa més retenir les lliçons que ens dóna la professora (que per cert és encantadora) penso en la meva neta i quedo totalment recompensada.

Animo a tothom que hagi de conviure amb una persona sorda, sobre tot si té una neta com jo, que

s'apunti a aquestes classes, que en quedarà altament satisfet. És impagable el goig que sento quan vull parlar amb la neta amb un signe i no me'n recordo i ella m'agafa les meves mans i em diu "iaia es fa així".

Siguem doncs valents, que malgrat ser grans i aprendre una cosa nova pugui semblar difícil, si es fa amb amor i il·lusió no costa tant.

C. Tort Gual

A Sant Andreu

A Sant Andreu el consell de districte ha cedit els locals perquè es faci un dels cursos de LS per la família

Som la Xus i el Jordi, tiets del Marc que és sord. Des del moment que vam saber de la seva sordesa fins avui, ara en Marc té quatre anys, han passat moltes coses:

- Veiem com el Marc està realitzant les mateixes activitats que qualsevol altre nen de la seva edat.

- Nosaltres hem passat de la tristor a la il·lusió.

- Sentim la família més unida.

- Veiem uns pares (Xavi i Neus) i un germà (Ignasi) interessats i compromesos, amb moltes ganes de tirar endavant amb l'educació del Marc.

- Creiem que seguint així en Marc podrà realitzar i gaudir de totes les activitats que desitgi, inclòs en l'espai laboral

Nosaltres volen disfrutar amb ell igual que amb l'Ignasi i altres nebots que tenim i tindrem.

Per aquest motiu, agraïm la iniciativa d'Apanse envers als familiars de nens sords. Ara estem començant un curs de la llengua de signes. Estem molt il·lusionats i ens ho passem molt bé. Tenim moltes ganes (gairebé necessitat) de comunicar-nos plenament amb ell, igual que els seus avis i altres tiets.

Des d'aquí un fort aplaudiment per la vostra tasca .

Xus i Jordi

Aprender a hablarnos

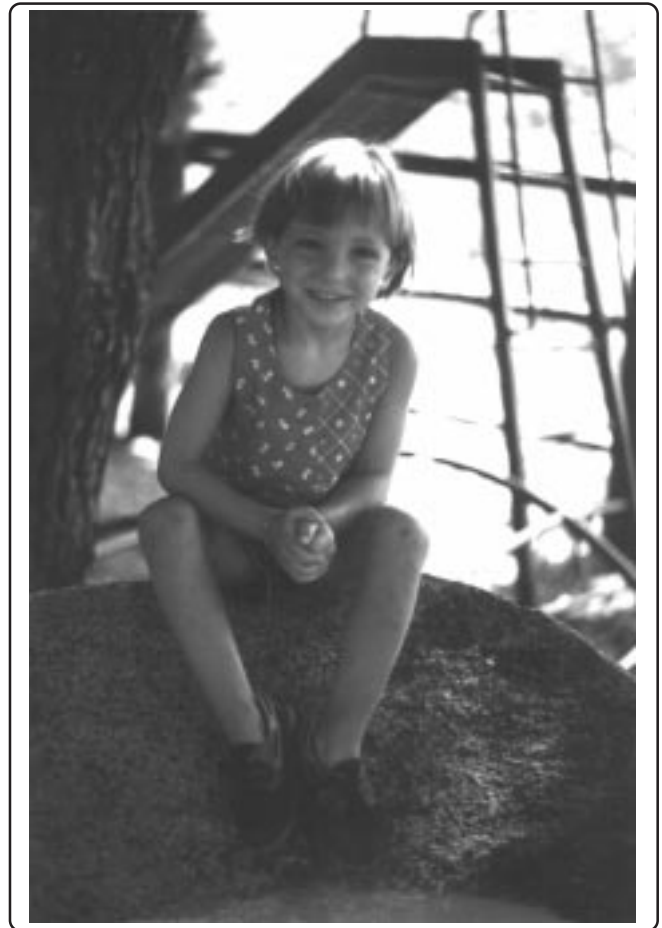
Aprender LSC., para mi, es difícil. Es un lenguaje visual, y mi capacidad visual es bastante mala, aunque está mejorando con el tiempo.

Al principio, cuando me enseñaban un signo, yo lo repetía, pero la posición de mis manos no siempre era correcta. Después, al día siguiente ya no recordaba cómo era este signo. Pero bueno, yo tengo un lenguaje de base, el oral, y con este podía preguntar a los profesores, amigos, ... cómo se hacía. Me podían explicar la configuración del signo y por qué era así. Y poco a poco, cada vez aprendo más signos y ahora ya se hacer frases cortas. Mi capacidad visual va mejorando con el tiempo. Cuando veo un signo, ya soy capaz de repetirlo correctamente a la primera y no se me suele olvidar.

Pienso que es un idioma muy difícil para mí, únicamente por mi falta de capacidad visual, pero tener un lenguaje propio, con el que puedo razonar las configuraciones y con el que puedo entender por qué se hace así, me ayuda muchísimo.

Aprender a hablar, para mi hija, es difícil. Es una lengua oral, y su capacidad auditiva es bastante mala. Al principio, cuando le enseñábamos a decir una palabra, ella la repetía, pero la pronunciación no siempre era correcta. Después, al día siguiente, ya no se acordaba de cómo se decía esa palabra. Además, como no tenía una lengua de base, no le podíamos explicar que es lo que decía mal.

Pienso que es un idioma muy difícil para ella, únicamente por su falta de capacidad auditiva.

La dificultad de ambas para aprender un segundo idioma es la misma, la disminución de una capacidad sensorial. Pero hay una diferencia. Mi capacidad visual está disminuida por falta de uso, y con la práctica va mejorando y la recupero. La capacidad auditiva de mi hija está disminuida porque está estropeada, no se puede arreglar. Puedo mejorar los restos auditivos que tiene con ayudas técnicas, pero sigue siendo sorda, y sigue habiendo sonidos que no oye y que no puede imitar.

Ahora le hemos dado una lengua de base, la LSC. Con ella le podemos explicar qué es lo que pronuncia mal, y con ella, aprende más palabras orales, las pronuncia mejor y ya sabe hacer frases.

Celia Matas

Un grano de arena

Hace poco que estamos con vosotros. No era necesario entenderos, porque inmediatamente nos dimos cuenta que os necesitábamos. Queríamos estar con gente como vosotros, con vuestros hijos, con vuestras ideas, proyectos y esperanzas. No fueron necesarias las palabras, ni tan siquiera los signos. Decidimos asociarnos porque necesitábamos comunicarnos, -conoceros a vosotros y a vuestros hijos-. y que nos conocierais a nosotros y a nuestra hija Laura. No fue un flechazo, fue una esperanza, un algo "vivo".

A través vuestro supimos que podríamos llegar a comunicarnos con nuestra hija y con otras personas, y todo un mundo se abrió de inmediato a nuestros ojos y mentes. A partir de ése momento descubrimos la importancia de las manos: El lenguaje de signos. Ése era el camino.

Todavía somos muy pocos, pero con un grano de arena se puede empezar a trabajar y hacer de él algo precioso. Aunar esfuerzos e ideas, colaborar, es algo tan necesario para ellos -nuestros hijos e hijas- y para nosotros, que no concebimos el avance ni el progreso sin unirnos, sin organizarnos, sin estar junto a vosotros. No basta con quedarse a la espera de posibles soluciones. Debemos avanzar juntos en el

en ello. Realmente las diferencias existen, pero no debemos dejar que esas diferencias nos impidan ver la realidad. Porque no existen más diferencias que

queremos conocer
todo lo que pueda
acercarnos a ella, a
ellos, a ése mundo
del que nada
sabíamos hasta
hace unos pocos
días

las que hay entre un persona u otra. ¿Qué no hay de diferente en nuestras vidas con las de los demás? Si eso es así las consecuencias también lo son y no por eso d e b e m o s ocultarlas y/o arrinconarlas.

Nos llena de orgullo tener una hija diferente. Todo en ella es diferente a nosotros, por eso queremos conocer todo lo que pueda acercarnos a ella, a ellos, a ése mundo del que nada sabíamos hasta hace unos pocos días.

Pero no nos conformemos con

mundo del silencio. La pequeña diferencia de nuestros hijos, no puede ni debe ser magnificada. Simplemente: son diferentes, pese a que algunos padres vean grandes consecuencias

esto. Debemos hacer extensiva nuestras ideas a otros colectivos. Debemos informar a las sociedad d de la importancia del lenguaje de signos. Hacer de él otro más. Para nosotros, ya no sólo existe el catalán o el castellano, el inglés o el francés, está otro idioma propio, el de nuestros hijos. Y si vivimos y trabajamos en Catalunya, lógico es que el lenguaje sea el lenguaje de Signos Catalán. Debemos unirnos para hacer que las Instituciones reconozcan la pluralidad y necesidades que rodea a los "diferentes". Hacer prevalecer los derechos que como ciudadanos/as tienen. Y no nos conformaremos hasta conseguir poco a poco todos y cada uno de los puntos que son necesarios en su vida diaria, en su entorno.

Es necesario organizarnos, unirnos, hacernos socios de una entidad con la que puedas -junto a otras personas- defender los intereses de nuestro bien máspreciado: nuestros hijos. Porque juntos haremos pequeñas/grandes cosas. Y esas pequeñas / grandes cosas las podremos disfrutar juntamente con ellos.

Vive el mundo de tu hijo/a,

ORGANÍZATE

Hazte socio de Apansce

¡¡HAY MIL MOTIVOS!!

Antonio S. Carrillo

La nostra filla va nèixer oient

La nostra filla Júlia va nèixer oient. Vem detectar que tenia problemes d'oïda cap els cinc anys. Les primeres audiometries mostraven una sensible pèrdua bilateral. Era cert que li havia costat una mica parlar, però tant l'escola com nosaltres mateixos ho atribuïem al seu caràcter més aviat tancat.

Va ser a partir dels vuit anys quan les audiometries van començar a marcar una corba més pronunciada i el metge ens va aconsellar que li poséssim audiòfons, primer un, i un any després l'altre. A partir d'aquest moment la Júlia es va anar tancant en ella mateixa. Ja no reia com abans, no jugava amb amigues i li costava cada cop més relacionar-se amb la gent del seu voltant. A l'escola "tot anava bé". Era una bona estudiant i no presentava problemes de disciplina; per tant tot era correcte. Això era el que ens deien a nosaltres però el cert era que la nostra filla no era feliç. El seu caràcter anava canviant i cada cop era més tancada, més mal pensada, esquerra i solitària. Ella no volia sentir parlar dels seus problemes auditius, dels altres nens sords ni de es relacionat amb aquest tema.

Vem iniciar una lluita contra tothom perquè ens ajudessin amb ella. Però tant per part del Crede de Vic com per part de l'escola no vem trobar resposta. Segons ells, la Júlia no tenia prou motiu per estar d'aquella manera (hi havia nens sords profunds que eren prou feliços, ens deien). Per tant, devia ser que ella era molt rara i complicada i nosaltres havíem de solucionar aquest problema pel nostre compte.

*hem passat de
viure amb
angoixa una
deficiència a
viure una
diferència que
ens enriqueix*

El nivell de solitud i impotència que vem sentir durant tres anys és indescriptible. Per què ningú ens escoltava? Per què era tant difícil d'entendre el que la Júlia estava passant?

Cap els dotze anys la corba de la seva audiometria es va disparar dels tot i la Júlia va esdevenir sorda profunda. Havia passat el que el metge ja ens havia anticipat. Ara ja no sentia res. No podia parlar per telèfon i es comunicava amb els altres esforçant-se moltíssim en llegir-los els llavis.

Davant la falta de comprensió i de recolzament per part de l'escola, ella mateixa ens va demanar un canvi de centre. A la nova escola la cosa va millorar. Els professors estaven molt conscienciats amb el tema i es van esforçar molt perquè la Júlia s'integrés a la classe i perquè pogués seguir les explicacions el millor possible. Però ella continuava sense assumir el que li havia passat. Era massa terrible. Volia demostrar a tothom que era exactament igual que els altres i que la seva sordeïda la supliria amb el seu esforç i tenacitat. Les seves qualificacions eren brillants i tothom se'n feia creus de com podia obtenir aquells resultats.

Fa un any i arrel de les Jornades sobre Educació Bilingüe que va organitzar Apanisce, vem entrar en contacte amb l'associació. A partir d'aquí tot va canviar. La Júlia va conèixer altres nens sords

i nosaltres vem poder descarregar tota la tensió que dúiem acumulada de tant de temps i vem trobar comprensió i suport. Pares i mares que havent passat experiències semblants a la nostra ens van acollir amb els braços oberts i el millor de tot era que ho feien amb alegria i il·lusió.

Aquest curs la Júlia ha començat a estudiar a l'IES Consell de Cent i ha descobert un altre món: els seu món. Es comunica amb un nou llenguatge que aprèn a tota velocitat i les seves mans comencen a expressar el que tant de temps ha portat dins seu. Ha fet amics sords i oients i la veiem feliç.

Ara tenim pau i hem passat de viure amb angoixa una deficiència a viure una diferència que ens enriqueix com a persones i que en acosta a moltes altres diferències. I n'estem contents. És per això que us volem agrair a tots vosaltres la vostra ajuda i la vostra amistat.

Anna Casanovas i Rogeli Vilà

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

Entrenar la ment

Qui vol desenvolupar alguna part del seu cos ha d'exercitar-la. És per això que els gimnasos estan plens, els carrils bicis van molt transitats i que sempre hi ha algú fent fúting pel carrer.

Hi ha altres parts del cos que també és interessant que s'exercitin. Una, és el cervell. Com podem aconseguir que el nostre cervell s'enforteixi si no existeixen gimnasos tan especials? doncs, com tots sabem podem apagar la tele i posar-nos a llegir, a jugar, a escriure, a pensar, a parlar... Totes aquestes activitats tenen una base: la comunicació. I perquè algú comuniqui un missatge, ha de posseir un codi i n'ha de ser un usuari competent. Ser un usuari competent és relativament fàcil ja que existeixen sistemes d'aprenentatge totalment reglats i de solvència contrastada.

Sistemes inadequats

Què passa quan aquests sistemes que ensenyen a ser usuaris competents no són els més adients per als seus alumnes? O el cas contrari, què passa quan són els alumnes els que no estan preparats per assimilar-lo? La resposta és ben senzilla: els

alumnes que podrien ser usuaris competents i com a tals exercitar el seu cervell i ser uns bons atletes-intel·lectuals, es queden sense res. El seu cervell, al no posseir un sistema lingüístic apte per a la comunicació, es queda inactiu i conseqüentment es va adormint.

Això és el que passa quan a una persona sorda se li vol inculcar un sistema educatiu equivocat. Què hi fa un sord a una classe orientada als oients? És clar que no està al lloc que li pertoca.

Una història diferent

La història de la gent sorda ha estat sempre en mans dels bons comunicadors, d'aquells que han exercitat el cervell, o sigui, dels oients. Quan al segle XVI Pedro Ponce de León i posteriorment L'Epée van crear un sistema adequat per l'educació del sord, aquest va poder comunicar-se, cultivar-se i crear-se un lloc en el món. Això passava, està clar perquè el sord podia pensar i desenvolupar-se com un usuari competent, en aquest cas de la seva llengua, la LS. Els alumnes sords es distribuïen en escoles especials, això feia que hi hagués un senti-

ment de classe, de grup, de comunitat. La cultura sorda va assolir una mena d'edat d'or artísticament molt productiva.

El problema d'estar en mans de gent que no vol entendre la diversitat va provocar que al 1880 (època de la Uniformitat Cultural i Educativa) la LS fos prohibida. Estaven prohibint que la gent sorda es pogués comunicar i per tant realitzar-se!! Els professors competents en LS de les escoles especials van ser substituïts per professors oients que intentaven educar el sord mitjançant el sistema dels oients. Què es va aconseguir amb això? Doncs que el sord comencés a no entendre allò que se li explicava. Això va tenir uns efectes devastadors per la cultura sorda. Al nen sord se li prohibia utilitzar i rebre les diferents assignatures en LS, com a conseqüència no comprenia res. Deixava de ser una persona competent en la seva llengua. Els professors oients dedicaven moltes hores a la part sonora de la comunicació i no a la comprensió dels continguts temàtics.

Aquesta part sonora, que aporta molta informació als oients, no aporta res al sord perquè no la rep. Què passa quan una educació només es basa en la oralitat? Passa que l'alumne oralista relaciona el significant (la imatge d'un signe lingüístic) amb la seva realització fonètica. On hi ha el significat? En lloc!! En aquelles escoles on es lluita perquè el nen sord sigui un adult oient no donen importància al significat de les paraules. Amb la qual cosa, si un sord relaciona el que llegeix només amb un so, el cervell no rep cap informació i per tant per molt que sàpiga parlar, no sabrà de què. En resum, sabrà oralitzar el que llegeix però no serà un usuari competent de la seva llengua i per tant el seu cervell s'acabarà adormint.

La única cosa que van tenir de bo aquestes escoles va ser que van mantenir tots els alumnes sords junts. A la classe sempre hi havia alumnes més espavilats que en no entendre res, feien que els professors els repetissin les coses. D'aquesta manera, els alumnes més tímids també se n'aprofitaven i de mica en mica anaven aprenent alguna cosa. També van ser productius els tallers de manualitats, els sords són grans artesans.

La història recent

Amb això arribem a l'època de la integració: Els nens sords han de ser integrats (mot que encara ningú ha gosat definir) en aules ordinàries. Aquest

nou canvi va ser encara pitjor que el primer. Si abans els nens sords es mantenien junts, ara es distribuïen individualment en diferents aules ordinàries. No em puc imaginar com s'ho feia el nen sord tímid d'abans per demanar al professor que repetís alguna cosa. Així doncs el desastre està servit. Què se'n pot fer d'una persona que, com que no se li ha ensenyat una bona base lingüística, gairebé no té cultura i ni sap llegir ni escriure? Pot ser que se senti motivat per alguna cosa? De què pot parlar si no entén la informació que rep?

Aquest tipus de sord que està entre les escoles especials i el bilingüisme és el que actualment té entre quinze i trenta anys, evidentment hi ha nombroses excepcions. D'aquí que hi hagi un percentatge gairebé zero de sords a la Universitat.

Afortunadament de mica en mica la LS ha recuperat el prestigi que havia perdut i ha aconseguit recuperar la importància

que ha de tenir en l'educació del nen sord. Primer fent-la oficial i últimament fent-ne manuals, gramàtiques... (encara falta un bon diccionari!!).

Sembla ser que gràcies als sistemes bilingües actuals, el nen sord tornarà a ser un usuari competent de la seva llengua. Podrà rebre tota la informació necessària per desenvolupar-se com a persona que viu dins d'una comunitat: podrà ser usuari de les noves tecnologies, o, almenys, lluitar perquè aquestes s'adaptin a ell!!! Ara per ara a Telecinco, gràcies a la feina que ha realitzat en l'àmbit de la subtítolació televisiva en Joaquim Pardià, s'està elaborant el que serà el millor servei de subtítolació o, com a mínim el més preparat).

Pel nen sord la LS és l'única porta vàlida cap a tots els coneixements. Només així podrà rebre la suficient informació per poder-se comunicar i, per tant, exercitar el seu cervell i ser un usuari competent en tots els àmbits de la comunicació. Ser-ne posarà al sord a la mateixa alçada que l'oient i a la llarga podrà exigir-ne els mateixos drets.

També m'agradaria llançar una proposta: perquè no demanem a l'Institut d'Estudis Catalans que canviï l'entrada sord-mut del diccionari per la de sord? Potser així la gent se n'adonarà que aquesta comunitat mai més tornarà a estar sense dir res.

Marc Isern
soie@arrakis.es

Sentir amb els ulls

A la Facultat de Dret de la Universitat Pompeu Fabra em van demanar que com a psicòloga, expliqués de forma planera la meva experiència amb el món de la sordesa. Jo havia arribat a aquest món per casualitat i sense cap idea preconcebuda. Un cop acabat el batxillerat al meu poble, vaig anar a cuidar uns nens a una família de Barcelona mentre continuava els meus estudis a la Universitat. Un dels nens era sord. En lloc de fer una feina vaig viure tota aquesta experiència.

Quan vaig conèixer A. fa sis anys, jo tenia 17 anys i ella 20 mesos- Era una nena normal, jugava, reia, plorava... com tots els altres nens, només que no hi sentia, era sorda-. Era la primera persona sorda que jo coneixia, al llarg d'aquests anys n'he conegut d'altres, la majoria d'elles nens.

Havia sentit a parlar dels sords, de la llengua de signes i de l'oralisme però, no sabia en què consistia el món dels sords, els problemes que tenen en una societat majoritàriament oient.

Tot això ho he anat coneixent durant el temps que he tingut contacte amb aquest col·lectiu, m'he

adonat que són iguals que nosaltres, que no pel fet de què siguin sords significa que siguin inferiors a nosaltres, els oients.

La diferència que hi ha entre una persona sorda i una oient és que nosaltres rebem la informació pels cinc sentits. Dos són els principals: la vista i l'oïda. A ells els hi falta un, l'oïda, però no per aquest motiu no es poden desenvolupar d'una manera plena: Senten la informació pels ulls.

He vist créixer una nena sorda, durant la que segurament és una de les etapes més importants de la vida, aquella en la què ha d'adquirir un llenguatge. El llenguatge que adquireix un nen li permet conèixer tot allò que l'envolta, comunicar-se amb altres persones, expressar-se. Això ho ha fet amb la llengua de signes, sense deixar de banda la llengua oral que li permetrà entendre's en una societat majoritàriament oient.

Els primers mesos que vam conuiu, els seus pares, el seu germà i jo ens enteníem amb ella, principalment amb signes convencionals, els que tot-

hom coneix. A mesura que passava el temps ens vam adonar que necessitàvem més per poder comunicar, expressar i ensenyar allò que ella demanava aprendre i que nosaltres volfem dir-li i que això no li podíem donar només amb els signes convencionals, amb les fotografies la amb la lectura labial; necessitàvem una llengua completa que ella pogués adquirir a un ritme normal, com qualsevol nen aprèn la seva llengua materna. Aquesta llengua era la llengua de signes.

Així és com vaig començar a aprendre-la. Anava a les classes que organitzava la Fesoca, com els seus pares. La nena l'aprenia a l'escola, amb companys, amb persones adultes sordes... és a dir, aprofitàvem qualsevol ocasió perquè ella pogués practicar i adquirir vocabulari. Era molt divertit i curiós veure com movia les seves manetes i que amb aquests moviments expressava el que ella sentia. El que verdaderament m'agradava era poder-me comunicar, parlar d'una forma relaxada, sense cap esforç.

El procés d'aprenentatge va ser diferent, ella aprenia la llengua de signes a un ritme frenètic; a mi em costava més però només de veure el profit que en treia em motivava. Més poc a poc també aprèn el català, qu necessita per viure en aquesta societat.

Actualment ens comuniquem amb llengua de signes, com qualsevol nen i adult ho fan amb la seva llengua materna. És una forma de comunicar-se tan plena i rica com qualsevol llengua parlada.

Per a mi aquesta experiència ha suposat un enriquiment personal, he après moltes coses: d'una banda, observar com evolucionen els nens; d'altra banda conèixer el món dels sords, col·lectiu oblidat moltes vegades. Al principi, algunes persones sordes són tancades però, no és així, simplement són desconfiats, perquè la vida els ha fet així. L'experiència els ha ensenyat que sempre hi han hagut persones que han decidit per ells, tan sols pel fet que ells són sords. Es feina nostra aprendre que hi ha altres maneres d'entendre i sentir el món.

Pilar Rodríguez Puente

Cine y teatro

Importancia de la comprensión previa de situaciones complejas para el progreso en la lectoescritura del niño sordo

Charlot no utilizaba palabras y todos hemos llorado con “El chico”, “La quimera del oro” o “Luces de la ciudad”. Más recientemente, cómicos que no utilizan palabras como Mr. Bean o Tricicle, han realizado películas largas como “Bean” o “Palace Hotel”. En Barcelona el grupo de teatro Vol-Ras presenta la obra “Intrínquilis”, hora y media de un argumento de suspense y miedo, complejo y sin palabras.

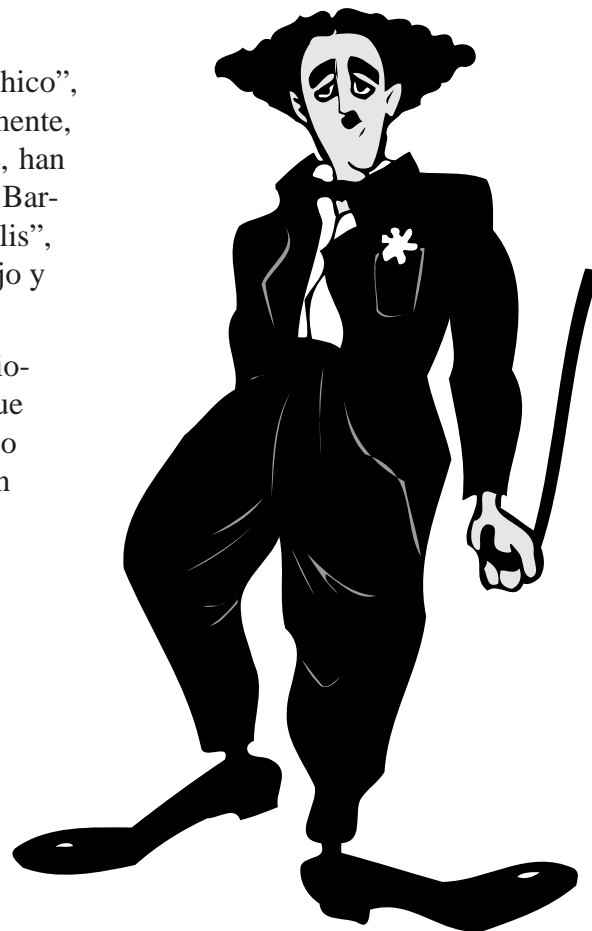
El niño oyente descubre en un texto al intentar leerlo, situaciones que ya le son familiares, al principio sólo lee cuentos que ya conoce o historias cortas que ya “le suenan”. “Pesadillas” o Julio Verne vienen más tarde, cuando ya se siente seguro con la técnica de la lectura .

El niño sordo necesita poder entender situaciones complejas antes de encontrarlas escritas en un texto. Es muy difícil que pueda entender el texto escrito si no le es familiar la situación que describe.

Las antiguas películas mudas y la nueva generación de cómicos capaces de explicar argumentos complicados sin recurrir a las palabras pueden ser una gran ayuda. Además se pueden alquilar en un videoclub o utilizar en la clase.

He sugerido unos cuantos títulos que he visto como niños sordos de seis y siete años devoraban. Me gustaría que alguien sugiera algunos más. ¿”En busca del fuego”?, ¿”El Maquinista de la General”?.

Alfons Sort

Llibres

Imprescindibles per aprendre llengua de signes:

Aprenem LSC! Editat per la Comissió de Recerca i Metodologia de la Fesoca. Un gran llibre que ja fan servir tots els estudiants de LS de Catalunya.

Es pot fer servir del revés. És a dir es pot estudiar o repassar el català des de la llengua de signes.

Del signe a la paraula. Ed. Salvatella. 2 tomos. Les primeres paraules escrites des dels primers signes. Està pensat per ajudar els sords petits a llegir. Però els germans oïdors l'utilitzen del revés i aprenen el "Plou i fa sol" en signes. Els més petits a més l'acoloreixen.

Imprescindible si encara no s'ha llegit

El grito de la gaviota. Emmanuelle Labortit Ed. Seix Barral.

L'Emmanuelle tenia 22 anys quan va escriure aquest llibre. Sorda de naixement de petita cridava com una gavina. Als set anys el món se li va fer comprensible quan va descobrir la llengua de signes. Riallera i xerraire passa una adolescència difícil, es rebel·la, madura, fa teatre i cine, guanya premis, escriu un llibre i es fa famosa.

El llibre es llegeix d'una tirada, per temps i per distància és una història que ens és molt pròxima.

Cartes a l'Espai

Perspectiva

Em plauria contestar l'escrit del butlletí del desembre passat, nº 4, encapçalat Carta a l'Espai, signat Rut.

De bell antuvi, Rut, vull agrair la teva gentilesa per explicar-nos la teva experiència positiva com a germana oient de dos nois sords.

És ben satisfactori conèixer la vostra relació sense problemes en la comunicació. També ho és veure com els teus germans, amb els seu esforç continuat han assolit la parla. Esforç tal vegada, comparable al coratge d'un esportista, d'un científic, o al que ens cal, a la majoria, per aconseguir una fita proposada?

Rut et mostres una noia sensible amb uns poares que s'han preocupat vertaderament dels fills.

Del teu segon exemple, el de l'amiga sorda, que desconeixia l'existència de Déu, no em queda prou clar si dedueixes aquesta omissió com una conseqüència de la seva sordesa. Per això m'agradaria exposar la meva opinió sobre el tema.

En la teva jovenívola experiència de creient (tu especificues: "tinc 18 anys") segurament et sorprendràs si et dic que, avui dia més que mai, existeix un incalculable nombre de joves oients coincidint amb la mateixa ignorància.

La Humanitat és diversa. En l'aspecte religiós hi trobem experiències desiguals, laics, indiferents... Personalment, considero que l'atenció religiosa dels fills és voluntat de la família, sigui sorda o oient.

Des de sempre la família és l'encarregada de que els fills rebin o no formació religiosa. D'informació no en falta. Sense anar més lluny, n'hi ha a Fesoca, Cerecutor, Asu, Alfa, Pati Llimona, butlletí l'Espai... La manca d'orientació religiosa no és resultat de la sordesa. En el cas de creure-ho així, equivaldria a suggerir: Pobres!!! I pel fer d'ésser sords de "pobres!" res de res- Tu ho expresses molt bé: "no entenia perquè la gent sentia llàstima".

Actualment amb l'Aprenentatge Bilingüe a les escoles, aquest qualificatiu quedarà desfasat.

El poder aprendre el Llengua de Signes des de ben petits, unànimement amb la família, la comprensió i l'adquisició de coneixements per part dels nens sords equiparable a la dels nens oients i poden aconseguir el mateix nivell escolar que els oients de la mateixa edat.

Val a dir que, també, recolzo el teu raonament sobre la necessitat d'atenció que mereix el col·lectiu sord, sobretot i ho subratllo, per part de l'Administració.

Per acabar Rut, fer-te avinent que la teva carta ha representat per a mi motiu de reflexió, el mòbil que n'ha fet sorgir una altra i presumeixo que l'intercanvi d'idees i d'experiències és bo.

M. Aderús

Publicaciones de apansce

● Experiencias bilingües en la educación del niño sordo

Libro de la Jornada sobre experiencias bilingües en España que tuvo lugar en Barcelona en abril de 1997 (castellano)

● l'Espai

Revista de Apansce. Números del 1 al 5 desde noviembre de 1996 (catalán y castellano).

● Papers d'apansce

Artículos teóricos traducidos (castellano) sobre diferentes temas relacionados con la sordera y la educación desde 1996. Números del 1 al 4.

● Amb la força d'un gest

Folleto informativo de Apansce (catalán) 1997.

Todas estas publicaciones pueden solicitarse al fax 93 410 9209 o al 93 338 3329

ASSOCIACIÓ DE PARES DE NENS SORDS DE CATALUNYA

Palomar 12-14 1er 1a 08030 BARCELONA. Fax 93410 92 09

1-INSCRIPCIÓ FAMILIAR

Nom pare.....

Nom mare

Fill 1..... Data neix.....

sord/oïent..... Escola.....

Fill 2..... Data neix.....

sord/oïent..... Escola.....

Fill 3..... Data neix.....

sord/oïent..... Escola.....

Adreça.....

Telèfon.....Fax.....E.mail.....

Quota anual: 5.000 pts

(inclou subscripció a la revista "L'Espai")

2. INSCRIPCIÓ DE SUPORT

Nom i cognoms /Empresa.....

Adreça.....

CP.....Població.....

Telèfon.....Fax.....E.mail.....

Quota anual: 5.000 pts 10.000 pts

(inclou subscripció a la revista "L'Espai")

3. SUSCRIPCIÓ A LA REVISTA "L'ESPAI"

Nom i cognoms /Empresa.....

Adreça.....

CP.....Població.....

Telèfon.....Fax.....E.mail.....

Quota anual: 1.500 pts

(inclou subscripció a la revista "L'Espai")

DADES BANCARIES

Entitat

Titular del Dipòsit.....

Dipòsit: (20 dígits)

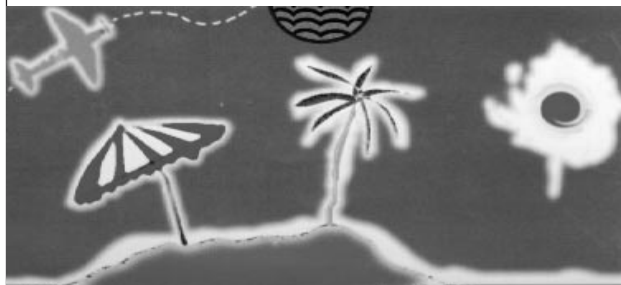
Sol·licito que fins nou avís carregueu en el meu dipòsit els rebuts presentats per l'Associació de Pares de Nens Sords de Catalunya - APANSCE-

Signatura del titular del dipòsit

Full per trametre a APANSCE

Club Natació Montjuïc

On les vacances duren tot l'any

*40 HORES SETMANALS DE CLASSES D'AERÒBIC, MANTENIMENT I MUSCULACIÓ

* UN CLUB ORIENTAT A LA FAMÍLIA

* ASSESSORAMENT EN PROGRAMES D'APRIMAMENT

* LUDOTECA PER ALS MÉS PETITS QUAN TU ESTÀS CUIDANT EL TEU COS

*NATACIÓ PER A BEBÈS, NENS ADULTS..

* EL GOLF, L'ESPORT QUE NO MARCA DIFERÈNCIES DE SEXE NI D'EDAT

* 12 PISTES DE TENNIS, 10 AMB TERRA BATUDA

* SAUNA PER ELIMINAR TOXINES I RELAXAR-TE

* RESTAURANT

* 5.445 HORES A L'ANY DEDICADES A LA TEVA SALUT, OCI I ESPORT

INFORMA'T AL 331 82 88

MundoVisión

El único canal de televisión creado para discapacitados sensoriales

Toda nuestra programación ...

AUDIODESCRITA

SUBTITULADA

SIGNADA

TELENOVELA

**SERIES
INFANTILES**

CINE

DOCUMENTALES

**SERIES
JUVENILES**

**RETRANSMISIONES
ESPECIALES**

**PROGRAMAS
DE
PARTICIPACION**

INFORMATIVOS